

ה היא הבעייה האישית החשובה ביותר הניצבת בפני הנוער הישראלי ב-1960? האם זו השאלה איך להצליח ולהסתדר בחיים? האם זו הדרך כיצד לבחור במקצוע לעתיד? למצוא בילוי ולברוח מהבדידות? או שמא איך לעבור ולסיים את תקופת שירות החובה הצבאי?

כל הבעיות הללו מעסיקות את הנוער. אולם הן אינן מסרירות אותו ביותר. נערים יוצאים בגיל 14 עד 19 בישראל, מושהררים כיום כמעט לגמרי מהדאגה לעתידם. מחוץ לשכבות מסוימות שאינן משפיעות על התמונה הכללית העירונית — בנים למשפחות נעיות ומרובות ילדים, או בני-נוער ביישובי העולים ובמעברות — יש כיום לרוב בני-נוער עורך כלכלי איתן. יש להם הורים מבוססים פחות או יותר. אלה הרוצים בכך, מובטח להם שיקבלו חינוך תיכוני, מקצועי או אפילו חינוך גבוה, ללא מאמץ מצידם. ירובם אין גם כבייה כיצד להסתדר בעבודה.

בגיל 15, בדרך כלל, יודעים כבר הצעיר והצעירה הישראליים, מה יהיה מקצועם בעתיד. יודעים איך שאיפות מרחיקות-לכת. הצעירות רוצות להיות מורות או גננות — והמסתפקות הנערים שואפים ליהפך לבעלי מקצועות חופשיים, כמו מהנדסים, עורכי-דין ולעיתים חוקות — גם רופאים. הפחות יומרניים שבהם רואים את שיא תלומותיהם בהשגת מקצוע של איש-צבא מקצועי, מורה להתעמלות או פקיד.

השירות הצבאי הנוטל שנתיים עד שנתיים וחצי משנות חייהם הנאות ביותר, והנראה יעניי הוריהם כמיכשול בדרך חייהם של הבנים, אינו מסריע להם; הם אפילו הולכים לצבא רצון ואף בהתלהבות. בני-הנוער אינם סבורים שיש לקצר את תקופת השירות הצבאי.

מה היא, אפוא, הבעייה המסרירה והמעסיקה אותם רוב הזמן? התשובה היא בת מילה אחת — מין.

אפשר להבחין בכך בצורות שונות. בעתוני הנוער, המיועדים בדרך כלל לשכבות-הגיליים צעירות, קיימים מדורים בהם יכולים הקוראים לקבל תשובות על השאלות להן אינם רוצאים פיתרון. רוב השאלות עוסקות בנושא אחד ויחיד — היחסים שבינו לבין, מן שלבים הראשוניים, התמימים ביותר, ועד למרחיקי-לכת שבתים אלה. גם בכתבי-עת חרים, בהם קיים מדור בו ניתנות עצות על-ידי מומחים-כיכול לבעיות הקוראים, התמונה זהה. רוב הנוקקים לעצות הם בני הגיל שבין 15 ל-19. הנושא המסריד אותם: כל מה יוגע לבעיות המין. אך אין צורך לעיין בעתונים אלה. די לעקוב אחרי שיחותיהם החופשיות של בני-הנוער, בגימנסיה, בתנועות-הנוער, ברחוב. הנושא שאינו יורד מסדר היום ואי-שבו — המין.

בעצם הנושא אין כל חידוש. בעיות המין היו מאז ומעולם בעיותיהם העיקריות של בני-נוער בגיל ההתבגרות. זוהי תופעה טבעית וחוקית. אולם בדור הנוכחי גברה חריפותן של בעיות אלה, והן מקבלות אופי שונה לחלוטין מאשר בדורות קודמים. הסיבה העיקרית לכך נעוצה בעובדה שלבני הנוער של היום — בניגוד לנוער בדורות קודמים — יש חרות ברתית וחופש מיני כמעט מלא. יחד עם זאת, מצפה מהם החברה שלא ישתמשו בחופש זה, ומבחינת ההכנה והחינוך לחיים בחופש מיני, היא נוהגת בהם כאילו היו משוללי ניות לחלוטין בתחום זה. קיים כיום פער עצום בין מה שהם עושים לבין מה שהם יודעים. וקיים קונפליקט עמוק מאוד בין מה שהם יכולים לעשות — לבין מה שמרשים להם לעשות. זוהי הבעייה העיקרית של נוער ישראל, 1960.

את עובדות החיים הראשוניות לומד כיום הילד הישראלי בהיותו בן שבע עד שמונה. גיה לומד זה בא תמיד בדרך של קונספירציה. גם כלפי הוריו וגם כלפי סביבתו אסור לו לגלות התעניינות וידיעה בנושאי מין, אולם מצד שני הוא נתקל בנושאים אלה בכל צעד ושעל — הוא רואה את אחותו המבוגרת, המתגפפת עם חברה; הוא מציץ במדעות פיר-סומת קולנועיות; הוא קורא עתונים, שבועונים, חוברות וולות; הוא שומע ומשמיע קללות וכלולות ביטויים שלא ירד לעומק פשרם; הוא מאזין למיני מונחים וביטויים. החברה של ימינו חופשית למדי. איש אינו מנסה להסתיר בפניו את קיום המין, וגם אילו ניסו לעשות זאת, היה הנסיון מסתיים בכישלון. אבל מאידך, מצפים ממנו שינהג כאילו היה עיוור וחסר. אצל הילד הישראלי לא קיים הקונפליקט כפי שהיה קיים אצל ילדי החברה הפורטיגנית, בה אסר במפורש להתעניין בשטח חיים זה; איסור שהיה כרוך בעונשים גופניים ואחרים. אולם לילד של ימינו עדיין אסור לגלות התעניינות וידיעה. הוא מקבל את האינפורמציה היסודית בחשאי, מחברים מבוגרים בשנה-שנתיים, משכנים, או מתוך קריאה מקרית. בשלב זה, נצבר הנסיון עדיין בחברות חרימיניות. נערים מתחילים להפגין ידיעותיהם בנושאי-המין בחברות נערים. נערות מתחילות סוד בין-בנות-מיני.

★ ★ ★

מה הם עושים?

עבור כמה שנים, כשהם מגיעים לגיל 12-13, כבר רואים הצעירים עצמם מומחים ל-כל הנוגע במין. כי הם רכשו, במשך שנים אחדות, אינפורמציה מכל המקורות האפשריים. אלה מהם שהצטרפו לתנועות-נוער מתקדמות, קיבלו אפילו הדרכת והסברים מדעיים-כביכול מפי המדריך, בהיותם בכתה ז' או ח' של בית-הספר העממי. לבנות, גילתה אחות בית-הספר בחשיבות רבה את סוד המחזור החודשי.

ואז, כאשר הצעירים מבחינים ששוב אין צורך להימנע מלהפגין את ידיעותיהם, הם מתחילים להשתמש בידיע שנצבר בסודיות. בכתה ח' של בית-הספר העממי כבר מצוי אחוז מסוים של נערים ונערות — אחוז קטן מאוד — היכול להתפאר בנסיון מיני כלשהו. בינם לבין עצמם, הם מתחילים כבר להתנשק והתגפף. הבנות בגיל זה, המפותחות בדרך כלל יותר מהבנים בני-גילן, מוצאות לפעמים חברים מבוגרים בשנה-שנתיים, יוצאות בחברות של בני-נוער מבוגרים יותר. קיימים גם מקרים בודדים, בהם הגיעו כבר בגיל זה לשלב של יחסים מיניים מלאים.

גם התי הכיתה — בכיתה האחרונה של בית-הספר העממי — מושפע מכך במידה רבה. המשחקים התמימים נשארים אותם המשחקים — אלא שהם חודלים להיות תמימים כלי-כך. גילויי-פורקן מיני מהווים תופעה שכל מחנך כיתה נתקל בה.

באחד מבתי-הספר העממיים בצפון תל-אביב, באה ילדה בתלונה בפני המורה. היא סיפרה שמונה חודשים אחרים מציקים לה חברי כיתה. הילדה, שהתפתחה לפני שאר בנות הכיתה, ירבה בשורת הספסלים האחרונה. בכל פעם שהיה עליה להגיע אל ספסלה, היא היתה צריכה לעבור בין שורת הספסלים לידם כבר עמדו התלמידים, ממתנים למורה שיכנס לכיתה. ואז התפתח מנהג שחזר מדי שיעור בשיעור. כל אימת שהילדה היתה עוברת בין הספסלים, היו הנערים שולחים את ידיהם לחוזה המפותח. הדבר הפך למעין משחק חברתי שכל בני-הכיתה השתתפו בו והבנות היו חוזרות בו בצחוק.

לבסוף לא יכלה הילדה לשאת יותר את הדבר. היא פנתה בתלונה למחנך הכיתה. המחנך פקד עליה להישאר בחוץ ונכנס לשוחח עם הכיתה. במילים קצרות וחרירות גינה את ההת-

המדין

עללות בנערה, הטיל עונש על נערי הכיתה — כל אחד נצטחה לתרום סכום של חצי לירה לקרן הקיימת ליהודה. הפעם הראשונה שבעיית המין ניצבת בפניו נערה באופן ממש, היא כשהם מתחילים לבלות בחברות לצאת בווגות. כשהם מבחינים שהבעייה שהעסיקה עד כה בלבד לא היתה בעייה פרטית שלהם, אלא מעסיקה גם בני חבורתם — מתפרק בבת אחת כל המתח שהיה עצונו בגיל 14-15, מוצא לו הנער פורקן דרך הפה — בדין אין דבר מוצע יותר בהחי הנוער הישראלי כיום, להימצא בחברת חבורה שכזו, בקבוצת בני 14-15, וצעירים בשלבים הראשונים של הגיבוש החברתי. כאן לבדם, בינם לבין עצמם וללא נוכחות זר, מסירים הם כל מעצור מעל לשונם וממש מתחרים זה בזה בניבולין השמעת ביטויים גסים בכל גיבי העגה הצבירת. מספיק עשר דקות במחיצתם כדי ללמוד את כל ביטויי הסלגן אבריי-המין של הגבר והאשה ולגבי צורות המגע המיני. ונערות, ללא כל הבדל, מתחרים ביניהם בהשמעת גסים יותר, ללא קשר עיניני; סתם כדי לשמוע את המיליל אין הם יכולים להשמיע בבית, בבית-הספר וברחוב. הבנות אות מסתייגות במקצת, ומנסות תחילה להתגונן: „בחיי, ו...“ אולם ברגע שהן מדברות, הן משמיעות את הביטויים.

מה שמתרחש בחברה כזו עלול ליצור תמונה עגומה של אופי הנוער הזה — לוליא היתה תופעה זו נעלמת עם ההתבגרות. כעבור חודשים מספר, כשהצעירים מו ומתגבשים מבחינה חברתית, הם מתחילים להתעורר וסומרים על לשונם. צורת הקמת החברות בנוער הישראלי, בין אם אלה סלוניות, או חברות אחרות, מההה נושא למחקר בפני האופייני לה הוא שאין בה שום חוקיות מלבד החוקיות הן אינן נוצרות. חברות הנוער לא נוצרות מבין בני-כיתות בבית-הספר או בגימנסיה; ולא מקרב בני שכונה אחת. נוער טיפוסית בתימינו מכנסת אוסף של צעירים שבדר אין להם ענין משותף זה בזה מחוץ למסגרת הביולוגי עצמו. הם אינם לומדים יחד, לא עובדים יחד ולא גרים כל אחד מביא את חברו והחבר מביא חבר נוסף שאין ל קשר עם הצעיר שהביא אותו. כל חבר מביא חברה, ופ הראשונה של הנערות היא בדרך כלל במסגרת זו. הבעיה העדתית אינה ממלאת כל תפקיד בחברות אל עיקר בגיל צעיר. אפשר למצוא בחברה כזאת מבני כל ואף בני-זוג ממוצא ערתי שונה זה מזה. רק בגיל מבוגר כשטבעת הנישואים מטילה את צילה על כל זוג המתחיל קבוע, מקבלת הבעיה העדתית מישקל יתר. לעומת זאת, יש חשיבות למעמדם החברתי של ההורים רה מתגבשת, בדרך כלל, מבניהם של אורחים בעלי

חדרי מדרגות, בחוף הים, בשדרה — מצפה להסיוחיה חדשה